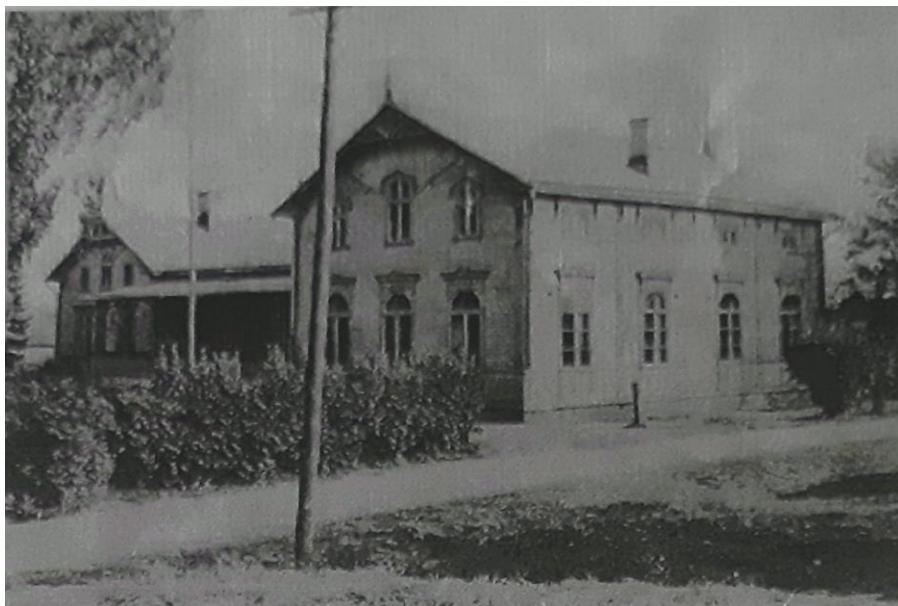

Hyviä muistoja Hamppulan kansakoulusta 1930-luvulta

Äitini Kerttu Vuorio syntyi vuonna 1928. Hän on omaa sukua Sulava. Kerron näistä äitini asioista hänen luvallaan. Kun haastattelin häntä tätä muistelua varten, hän oli 93-vuotias.

Äitini oli köyhän yksinhuoltajan lapsi, joka aloitti koulunkäyntinsä Hamppulan koulussa, yhdessä Suomen vanhimmista kansakouluista.

Hamppulan koulu. Kuva: Kerttu Vuorion kotialbumi.

Äitini eli suuren osan lapsuudestaan lastenkodissa, niin kuin osa äitini koulukavereista. Hamppulan koulu oli Tarinmaalla. Janakkalan kirkonkylästä käytettiin nimitystä Tarinmaa. Sieltä oli Turengin keskusta matkaa noin 5–6 kilometriä. Äitini koulumuistot olivat hyvin myönteisiä. Hän oli hyvä oppilas, taitava esiintymään, laulamaan ja urheilemaan. Opettajina koululla olivat silloin Frans Valaranta ja Anni Vaara. Frans Valaranta oli sosialidemokraatti, tunnettu kunnallispoliitikko, kirjasto- ja kuoromies. Janakkalassa sosialidemokraatit olivat kokoomuksen kanssa vahvin puolue vuoden 1918 jälkeen. Anni Vaara oli Tervakosken Napialasta, nahkatehtaan omistajan tytär. Vaara oli naimaton nainen. Valarannalla oli vaimo Minna ja aikuisia lapsia. Hän oli valmistunut Rauman seminaarista vuonna 1901. Valaranta tulee esille Jukka Rantalán tutkimuksessa *Kansakoulunopettajat ja kapina*. Valaranta oli äitini mukaan pitkä, hoikka ja komeakin mies. Kylällä arvostettiin häntä taitavana ja hyvänä opettajana. Hän oli musiikkimies ja järjesti koululla näytelmiä. Äiti muisteli, että Valaranta oli valinnut hänet esittämään Lumikki-näytelmässä Lumikkia, vaikka hän oli hiuksiltaan valkoinen. Anni Vaaraa äiti myös muisteli lämmöllä. Hän kertoi olevansa kummankin opettajan lellikki tai ainakin niin hän asian koki. Äitini tuli myös hyvin toimeen kirkkoherran ja kanttorin kanssa autellen heitä kotiaskareiden hoidossa. Myös kansakouluntarkastaja E.

Suhonen oli paikkakunnalla vaikuttava persoonallisuus. Suhonen oli ollut sitä mieltä, että äitini pitäisi laittaa oppikouluun. Äitini oli kuullut, että kunnan päättäjien suusta oli kuultu, ettei köyhien lapsia herroiksi kouluteta yhteiskunnan rahoilla. Lähin oppikoulu olisi ollut Hämeenlinnassa.

Äidillä ei olisi ollut mitään mahdollisuutta ilman yhteiskunnan tai jonkun ulkopuolisen rahoittajan tukea opiskella oppikoulussa, vaikka lahjat olisivat siihen riittäneet. Niinpä äitini kävikin kansakoulua niin pitkälle kuin sitä oli mahdollista käydä, sen jälkeen kauppakoulua. Jo kansakoulua käydessään äitini oli haaveillut opettajan ammatista. Haave toteutui, kun hän pääsi Tornion seminaariin ja valmistui sieltä vuonna 1951.

Kansakouluopettaja Kerttu Sulava kotonaan Enontekijän Hetassa 1950-luvulla.
Kuva: Kerttu Sulavan kotialbumi.

Englannissa olon jälkeen hän oli opettajana Enontekiön Hetassa ja sen jälkeen Tervakoskella ja lopuksi eläkkeelle asti Turengissa. Kuvassa seinällä on äitini tekemä kuvakudos ja seinän vieressä näkyy kantele, jota äitini kertoi jonkin verran soitelleensa. Äitini oli Englannissa tehnyt sisäpalvelijan tehtäviä ja lähtenyt sinne oppiakseen kieltä. Tästä olikin hyötyä, sillä hän saattoi kansakoulun alaluokilla opettaa joinakin vuosina englannin alkeita. Äidistä tulikin englantilaisen kulttuurin ystävä, mikä todennäköisesti vaikutti hänen opetukseensa, koska kotona se näkyi. Osaltaan tähän Englantia koskevaan kiinnostukseen vaikutti se, että äitini oli tavannut prinssi Philipin ja kätellyt häntä suomalaisille järjestetyssä tilaisuudessa.

*****

Teksti julkaistu 23.12.2021

Haastattelu tehty marraskuussa 2021

Kerttu Vuorion muistelut ylöskirjannut: Ari Vuorio

*****

Tekstin julkaisutiedot: Ari Vuorio 2021. Hyviä muistoja Hampgulan kansakoulusta 1930-luvulta. Kasvatuksen historian ENSYklopedia. Helsinki: Suomen kasvatuksen ja koulutuksen historian seura. URL https://www.kasvhistseura.fi/sites/kasvhistseura.fi/files/Kerttu%20Vuorion%20koulumuistoja%201930-luvulta%2C%20final_0.pdf